

Βαλέριο Μάσιμο Μανφρέντι: συνέντευξη στον Ελπιδοφόρο Ιντζέμπελη

Κατηγορία: ΞΕΝΟΙ

Δημοσιεύτηκε Τετάρτη, 27 Ιουλίου 2016 08:00

κείμενο: Ελπιδοφόρος Ιντζέμπελης

Ο Βαλέριο Μάσιμο Μανφρέντι σπούδασε κλασική φιλολογία στο Πανεπιστήμιο της Μπολόνια και ειδικεύτηκε στην τοπογραφία του αρχαίου κόσμου. Έχει διδάξει σε πολλά πανεπιστήμια της Ιταλίας και του εξωτερικού, όπως το Ecole Pratique des Hautes Etudes της Σορβόνης, και είναι καθηγητής αρχαιολογίας στο Πανεπιστήμιο Luigi Bocconi στο Μιλάνο. Μελετητής του αρχαίου κόσμου, έχει διδάξει σε ιταλικά και ξένα πανεπιστήμια και έχει διεξαγάγει και διευθύνει επιστημονικές έρευνες και ανασκαφές σε διάφορα σημεία της Μεσογείου. Συνεργάζεται με τα περιοδικά «Panorama» και «Messaggero». Έχει γράψει δεκαέξι μυθιστορήματα, που έχουν τιμηθεί με σημαντικά βραβεία και έχουν πουλήσει περισσότερα από 12 εκατομμύρια αντίτυπα παγκοσμίως. Επίσης, έχει γράψει σενάρια για τον κινηματογράφο και την τηλεόραση, καθώς και ντοκιμαντέρ για σημαντικούς παραγωγούς. Ανάμεσα στα πιο γνωστά έργα του είναι: *Ξενοφώντος ανάβασις* (1980), *Η κάθοδος των Μυρίων* (1986), *Τα καλότυχα νησιά* (1990), *Οι Ετρούσκοι στην κοιλάδα του Πάδου* (1991) σε συνεργασία με τον Λουίτζι Μαλνάτι, *Θάλασσα της Ελλάδας* (1992), *Οι Έλληνες της Δύσης* (1996) σε συνεργασία με τον Λορέντζο Μπρατσέζι, *Οι Κέλτες της Ιταλίας* (1999) σε συνεργασία με τον Βενσεσλάς Κρούτα, η μυθιστορηματική τριλογία *Μέγας Αλέξανδρος* (1998), που μεταφράστηκε σε ολόκληρο τον κόσμο, και τα βιβλία του *Ακρόπολη*, *Η μεγάλη εποποιία της Αθήνας*, *Ο Φαραώ της άμμου*, *Η επιστροφή από την Τροία*, *Χίμαιρα*, *Παλλάδιο*, *Η τελευταία λεγεώνα*, *Η ασπίδα της Σπάρτης*, *Ο τύραννος των Συρακουσών*, *Ζεус* κ.ά.

Είστε αρχαιολόγος ή ιστορικός; Από πότε ξεκίνησε η αγάπη σας για την Ιστορία;

Είμαι αρχαιολόγος, όχι ιστορικός. Ας πούμε ότι η Ιστορία αποτελεί μέρος του επαγγελματικού μου πεδίου, και μου αρέσει ιδιαίτερα η έρευνα πάνω στις πηγές και όχι η απλή ανάγνωση εγχειριδίων ή πανεπιστημιακών συγγραμμάτων. Ωστόσο, τα πάντα ξεκίνησαν στο πανεπιστήμιο, όταν πήρα μέρος στα πρώτα μου ερευνητικά προγράμματα.

Ποια ήταν τα πρώτα ιστορικά αναγνώσματα που σας επηρέασαν;

Από μυθιστορήματα τα *Αδριανού απομνημονεύματα* της Marguerite Yourcenar και το *Εγώ, ο Κλαύδιος* του Robert Graves.

Κατά πόσο βοήθησαν οι σπουδές σας στη συγγραφή των βιβλίων;

Εξαρτάται από το βιβλίο. Αν μιλάμε για τα μυθιστορήματα, εκείνα που αφηγούνται πραγματικά γεγονότα του παρελθόντος, οι αυθεντικές πηγές είναι θεμελιώδους σημασίας, επειδή δίνουν μια πλήρη εικόνα της κατάστασης (γλώσσα, ήθη και έθιμα, πολιτική, θρησκεία, νοοτροπία, χειρονομίες κ.λπ.). Ενώ για εκείνα που εκτυλίσσονται στη σημερινή εποχή απαιτείται η γνώση της ψυχολογίας της εποχής μας και μια ανθρωπολογική προσέγγιση, αλλά προφανώς αυτό δεν είναι αρκετό: θα πρέπει κανείς να έχει την ικανότητα να δημιουργεί συναισθήματα και εικόνες μεγάλης υποβλητικής δύναμης.

Οι Έλληνες και οι Ρωμαίοι έγραψαν το «λογισμικό» της λογοτεχνικής, επιστημονικής, φιλοσοφικής, νομικής σκέψης μας. Γι' αυτό η γοητεία του κόσμου αυτού προέρχεται για μας από τη διερεύνηση της λειτουργίας του ίδιου μας του νου, των απαρχών του πολιτισμού μας και της αντίληψής μας για τη ζωή.

Είστε μελετητής του αρχαίου ελληνικού και ρωμαϊκού κόσμου. Γιατί μέχρι σήμερα αυτοί οι πολιτισμοί εξακολουθούν να γοητεύουν τους ανθρώπους;

Αν μιλάμε για τους δυτικούς ανθρώπους, η απάντηση είναι απλή: οι Έλληνες και οι Ρωμαίοι έγραψαν το «λογισμικό» της λογοτεχνικής, επιστημονικής, φιλοσοφικής, νομικής σκέψης μας. Γι' αυτό η γοητεία του κόσμου αυτού προέρχεται για μας από τη διερεύνηση της λειτουργίας του ίδιου μας του νου, των απαρχών του πολιτισμού μας και της αντίληψής μας για τη ζωή.

Ποιο ήταν το πρώτο σας βιβλίο που είχε σχέση με την Ιστορία;

Δεν υπάρχει βιβλίο που να μην έχει σχέση με την Ιστορία. Η Ιστορία είναι τα πάντα και συμπεριλαμβάνει τα πάντα. Αν εννοούμε ως Ιστορία μια εποχή η οποία δεν είναι αυτή στην οποία ζούμε, τότε είναι το δεύτερο μυθιστόρημα μου *Η ασπίδα της Σπάρτης*.

Πώς ξεκινά η σκέψη για τη συγγραφή κάθε βιβλίου;

Από μια εντελώς τυχαία σκέψη: ένα μουσικό κομμάτι, ένα τοπίο, ένα βιβλίο, μια συζήτηση, μια εμπειρία στη δουλειά... Το ξεκίνημα, η αρχή, συνήθως πραγματοποιείται με ένα εντυπωσιακό γεγονός από το οποίο ύστερα εκτυλίσσεται όλη η πλοκή.

Ποια ήταν η αφορμή για να γράψετε το βιβλίο *Τα θαύματα του αρχαίου κόσμου*;

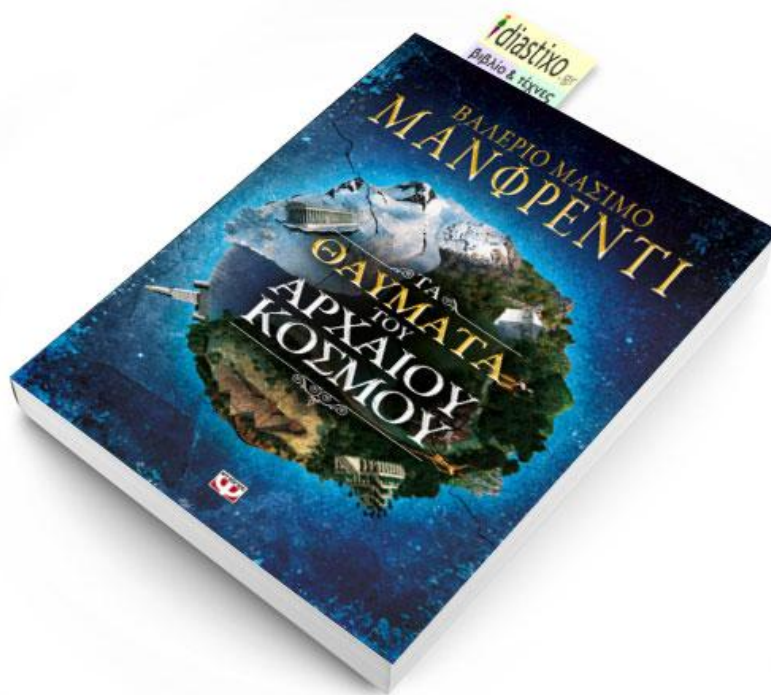
Ο εκδότης μου. Μιλούσαμε για το τελευταίο ταξίδι του στην Αίγυπτο και άρχισε να με ρωτάει για τη Μεγάλη Πυραμίδα...

Τα θαύματα του αρχαίου κόσμου υπήρξαν όλα πραγματικά ή είναι μυθικές διηγήσεις;

Υπήρχαν στ' αλήθεια και είναι όλα καταγεγραμμένα σε έναν κατάλογο. Το μοναδικό θαύμα για το οποίο υπάρχουν αμφιβολίες είναι οι Κρεμαστοί Κήποι της Βαβυλώνας. Ο συντάκτης του καταλόγου των Επτά Θαυμάτων του αρχαίου κόσμου ήταν ένας μηχανικός: αμφιβάλλω πως είχε σκοπό να γράψει ένα βιβλίο μυθολογίας.

Από τα επτά θαύματα επιζεί μόνο η πυραμίδα στην Αίγυπτο. Ποιος ήταν ο λόγος που την καθιέρωσε ως ένα από τα μεγαλύτερα αριστουργήματα της αρχαιότητας;

Η απόλυτη τελειότητά της, η τεράστια προσπάθεια μιας ολόκληρης γενιάς, οι τιτάνιες διαστάσεις της, τα μυστηριώδη χαρακτηριστικά μερικών λεπτομερειών της, τα πολλά ακόμα αναπάντητα ερωτήματα.

Ένα άλλο γνωστό έργο ήταν ο Κολοσσός της Ρόδου. Γιατί δεν σώθηκε στο πέρασμα του χρόνου;

Γιατί κανένα μεγάλο έργο δεν επιβιώνει περισσότερο από τον πολιτισμό που το δημιούργησε. Δεύτερον, γιατί ήταν φτιαγμένος από μπρούντζο, πολύτιμο μέταλλο σε περίοδο κρίσης, και γι' αυτόν το λόγο κομματιάστηκε και ξαναχρησιμοποιήθηκε οκτώ αιώνες μετά την κατάρρευσή του.

Αλήθεια, υπάρχει αναγνωστικό ενδιαφέρον στους νέους για βιβλία που αναφέρονται στην αρχαία ιστορία ή για ιστορικά μυθιστορήματα;

Θα έπρεπε να γίνει μια ειδική έρευνα πάνω σε αυτό το ζήτημα. Για κάποιους νέους βεβαίως ισχύει. Άλλοι όμως προτιμούν το Facebook.

Πέρα από τη συγγραφή, έχετε διδάξει σε ιταλικά και ξένα πανεπιστήμια και έχετε κάνει ανασκαφές σε διάφορα σημεία της Μεσογείου. Ποιες είναι οι εμπειρίες από αυτή την πολυσχιδή δραστηριότητα;

Αρκετά χρόνια ακαδημαϊκής διδασκαλίας, ενδιαφέρουσες ανακαλύψεις στους αρχαιολογικούς χώρους. Και στις δυο περιπτώσεις, η εμπειρία της ανθρώπινης επαφής με τους συναδέλφους και με τους φοιτητές με εμπλούτισαν πολύ.

Έχετε γράψει και σενάρια για τον κινηματογράφο και την τηλεόραση. Γιατί αυτά τα δύο μέσα εξακολουθούν να κάνουν περισσότερο γνωστό το έργο του κάθε συγγραφέα;

Όχι πάντα. Σπανίζουν οι ταινίες που κάνουν διάσημο ένα βιβλίο και σχεδόν όλες είναι κατώτερης ποιότητας σε σχέση με το λογοτεχνικό έργο. Εκτός από λίγες εξαιρέσεις.

Ποιο είναι το πρώτο πράγμα που σας έρχεται στο μυαλό, όταν ακούτε για τη σύγχρονη Ελλάδα;

Τα προβλήματά της, τα οποία όμως είναι, σε διάφορους βαθμούς, προβλήματα και όλης της Ευρώπης.

Τι θα απευθύνατε στους αναγνώστες που θα διαβάσουν τη συνέντευξή σας;

Έναν θερμό χαιρετισμό και ειλικρινείς ευχές για μια ευτυχισμένη ζωή.

Θερμές ευχαριστίες για τη μετάφραση στον Αλέξανδρο-Κωνσταντίνο Χήρα, καθηγητή ιταλικής φιλολογίας.

Τα θαύματα του αρχαίου κόσμου

Βαλέριο Μάσιμο Μανφρέντι

Μετάφραση: Άμπυ Ραϊκού

Ψυχογιός

200 σελ.

ISBN 978-618-01-1269-6

Τιμή: €15,50